Косовске власти су и ове године забраниле приступ цркви Христа Спаса и одржавање верског обреда, поводом прославе празника Вазнесења Христовог 24. маја, саопштила је Епархија рашко-призренска. Како наводе, то је учињено без икаквог правног основа, чиме се наставља озбиљно кршење верских права и слобода Српске православне цркве, наводе у Епархији.

„Уочи празника Вазнесења Епархија рашко-призренска са најбољим намерама обавестила је Косовску полицију о планираном верском обреду у храму Христа Спаса у Приштини 24. маја на Вазнесење Христово, због обезбеђења верског скупа и организовања паркирања возила“, стоји у саопштењу.

Међутим, како додају, ове среде је СПЦ парохија у Приштини неформално, само усменим путем, обавештена од стране Косовске полиције да је Српској Православној цркви забрањено служење спасовданске литургије у храму Христа Спаса у Приштини.

„Нашем свештенику је усмено саопштено да косовске власти забрањују служење верских обреда у нашем храму у Приштини ‘све док траје судски спор који је Универзитет у Приштини покренуо против Епархије рашко– призренске’, као и због наводних безбедносних разлога“, поручили су из Епархије, наводећи уједно да свештенику није уручена никаква писмена одлука тим поводом.

Судски спор против Епархије у вези са земљом, односно изградњом овог храма покренуо је Универзитет у Приштини још 2018. године.

„Он је од тада до данас у застоју због низа процедуралних разлога“, поручују из Епархије.

Са друге стране, наводе да је важно нагласити да се пре правоснажне и коначне судске одлуке законском власнику имовине, а посебно верског објекта не може забранити приступ и коришћење верског објекта „нигде у демократском свету“.

„Према међународном принципу ‘претпоставке невиности’ који се односи и на кривична, али и имовинска питања, постојање спора не може бити повод за спречавање слободног коришћења имовине која је у катастру заведена као имовина СПЦ, а поготово не за кршење законских права о слободи окупљања и верских обреда јасно дефинисаних у косовском законодавству. У противном, свако би могао да самовољним оспоравањем имовине и лажним оптужбама крши основна верска и људска права. Зато је према свим међународним стандардима имовина СПЦ неприкосновена, док судски процес евентуално не докаже супротно и не исцрпе се сви правни лекови“.

Из Епархије подсећају да је проблем око цркве СПЦ у Приштини евидентиран и у извештају о верским слободама Сједињених Америчких Држава за 2022. годину.

„То показује да је реч о већ систематском кршењу законски регулисаних верских права СПЦ“, поручили су.

Са друге стране, наводе да Косовска полиција није писаним путем одговорила на

обраћање СПЦ, нити је издала забрану богослужења на основу икакве судске одлуке, јер, како додају, за то ни не постоје валидне правне основе.

„Зато је забрана само усмено изречена на начин који имплицира могућност инцидента у случају да Црква искористи своје право слободе богослужења“, додају.

„Епархија рашко-призренска овом приликом изражава свој најоштрији протест због отвореног кршења наших верских права и злоупотребе закона од стране косовске полиције која је дужна да обезбеди слободу окупљања и верске објекте и искористиће сва правна средства да се ово питање реши у складу са законом“.

Оцењују да је на делу „озбиљна дискриминација“ СПЦ која се погоршава.

„Забраном овог скупа, као и неизвршавањем осталих правних обавеза према СПЦ, али и недозвољавањем приступа свештенства и верника једном броју других верских објеката на простору КиМ, јасно се показује озбиљна ситуација отворене верске, етничке и правне дискриминације која се наставља и погоршава“, навели су.

Такође поручују да су на делу свакодневни покушаји урушавања права СПЦ, те зато наводе да је потребна појачана правна заштита која неће омогућити злоупотребе права и закона, а нарочито верских слобода од стране косовских институција.

Косовска полиција се до сада није оглашавала поводом навода Епархије рашко-призренске. КоССев портал обратио се упитом овој институцији путем мејла.

Подсетимо, недовршени храм Христа Спаса у Приштини годинама је тема написа у косовским медијима и у обраћањима политичара. Учестале су поруке да је реч о незаконито изграђеном храму који везују за време Слободана Милошевића, услед чега су и покретане иницијативе за његово рушење, као и судски поступци.

Са друге стране, Епархија рашко-призренска наводи да поседује детаљну документацију са дозволама и изворима из катастра да је власник земљишта и недовршеног објекта, а да је документација и у вези са градњом храма, као и са власништвом над земљиштем достављена и свим међународним институцијама на КиМ-у.

Храм Христа Спаса чија је градња започета 1990. године и прекинута 1998. године због избијања рата на КиМ-у, више је пута био изложен нападима и покушајима минирања, у једном тренутку је коришћен и као јавни тоалет. Такође, коришћен је и за музички спот, а 2015. године зидови храма су послужили и као „бедеми за алпинизам“.

У овој цркви је јуна месеца 2021. године, након 23 године, по први пут обележена храмовна слава, када је владика рашко-призренски Теодосије одржао литургију у присуству неколицине верника, а што је у Приштини протумачено као провокација.

Одмах затим уследили су протести, док су уједно и исписани графити на вратима недовршене цркве „Исус мрзи Србе“ и „Симбол шовинизма постаје светиња, благословом Аљбина Куртија“.

Следеће године је, међутим, изостало обележавање храмовне славе.

Како нам је тада за КоССев изјавио приштински парох, Станиша Арсић, у томе их је спречила Косовска полиција, док је исте наводе потом изнео и директор Канцеларије за КиМ, Петар Петковић.

(КоССев)